

Kasvun ja oppimisen lautakunta 20.08.2025 § 142

§ 142

Pilottihanke taiteen perusopetuksen varhaisiän opinnoista varhaiskasvatuksessa

Valmistelijat / lisätiedot:
Jyväsjärvi Marianne
Knuuttila Ellinoora
Kiesilä Taiju
Honkanen Skoog Sanja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää selostusosan mukaisesti perheille maksuttoman taiteen perusopetuksen varhaisiän opintojen pilottihankkeen käynnistämisestä lukuvuodelle 2025–2026, ja sen jatkamisesta tarvittaessa lukuvuodelle 2026–2027. Kokeilu toteutetaan yhteistyössä Espoossa toimivien taiteen perusopetuksen oppilaitosten kanssa.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää, ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta. Se on osa koulutusjärjestelmää. Taiteen perusopetukseen osallistuminen on vapaaehtoista vapaa-ajan toimintaa. Espoossa toimii 17 lapsille taiteen perusopetusta antavaa oppilaitosta, joissa on mahdollista opiskella musiikkia, tanssia, teatteri- ja sirkustaidetta, arkkitehtuuria, kuvataidetta, käsityötä ja sanataidetta. Oppilaitoksista yksi on ruotsinkielinen, yksi englanninkielinen ja muut suomenkielisiä. Yleisen tai laajan oppimäärän mukaisia opintoja voi edeltää varhaisiän taiteen perusopinnot.

Varhaisiän taiteen perusopetuksessa edistetään leikinomaisella toiminnalla lapsen sosiaalisia taitoja, tuetaan mielikuvituksen ja aloitekyvyn kehittymistä ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja eri taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Myönteiset elämykset muodostavat pohjan hyvälle taidesuhteelle ja myöhemmille taideopinnoille ja pitkäjänteiselle harrastamiselle.

Taiteen perusopetus varhaiskasvatussyksiköissä Espoossa

Espoossa lapsilla on ollut vuodesta 2013 asti mahdollista osallistua varhaisiän taiteen perusopetukseen varhaiskasvatuspäivän yhteydessä Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan (1428/12.01.01/2013) vahvistamien periaatteiden mukaisesti (ohjemateriaali 1). Tällä hetkellä taiteen perusopetuksen oppilaitokset järjestävät viikoittaista opetusta 45:ssä kaupungin varhaiskasvatussyksikössä päiväkotipäivän aikana, ja toimintaan osallistuu keskimäärin kolmannes näiden päiväkotien 3–6-vuotiaista. Yhteensä toimintaan osallistuu kaupungin päiväkodeissa noin 1200 lasta.

Toiminta on maksullista harrastustoimintaa, josta pienituloisten perheiden on mahdollista hakea maksuvapautusta. Perheen maksamat lukukausimaksut vaihtelevat oppilaitoksesta riippuen 50–190 euron välillä. Huoltajat ilmoittavat lapsensa taiteen perusopetusta antavan oppilaitoksen oppilaaksi. Vaikka pienituloisten perheiden on mahdollista hakea maksuvapautusta, toiminta ei tavoita kaikkia lapsia yhdenvertaisesti. Toiminta on myös jakautunut alueittain epätasaisesti Espoossa ja toiminnan yhdenvertaista saavutettavuutta halutaan lisätä.

Varhaiskasvatussyksikön henkilökunta voi osallistua yksikössä järjestettävään taiteen perusopetukseen resurssiensa puitteissa, ja toiminta tukee varhaiskasvatussyksikön henkilökunnan osaamista.

Lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua taidekasvatukseen

Käynnistettävän pilotin tarkoituksena on kokeilla ja kehittää toimintamalli, jossa varhaiskasvatuksessa olevat lapset pääsevät osallistumaan opetukseen yhdenvertaisesti. Toiminta on osa kaikille yhteistä varhaiskasvatuspäivää, ja se täydentää varhaiskasvatussyksiköiden omaa taidekasvatusta sekä niissä järjestettävää Kulttuurikurkkausta.

Jotta taiteen perusopetus mahtuu varhaiskasvatussyksiköiden arkeen ja se pystytään tarjoamaan tulevaisuudessa kaikille yhdenvertaisesti, opetus rajataan pilotoitavassa mallissa kahdeksan viikon jaksoihin ja se kohdennetaan yhdelle ikäluokalle. Silloin jokainen varhaiskasvatuksessa oleva lapsi voi saada tulevaisuudessa opetusjakson ollessaan tietyn ikäinen.

Pilotin aikana lapset osallistuvat 1–2 kertaa vuodessa kahdeksan viikon ajan viikoittaiseen taideopetukseen lapsen omassa varhaiskasvatussyksikössä tai sen välittömässä läheisyydessä. Pilotoitavaan toimintaan osallistuvat 5-vuotiaat, eli lukuvuoden 2025–2026 aikana pilotissa ovat mukana vuonna 2020 syntyneet. Huoltajat eivät ilmoita lasta taiteen perusopetuksen oppilaitoksen oppilaaksi, vaan toiminta on osa varhaiskasvatusta. Opetuksesta vastaavat taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset. Pilotin aikana voidaan tarvittaessa kokeilla myös muita kohderyhmiä ja toteutustapoja varhaiskasvatussyksiköiden arkeen ja pilotin tavoitteisiin mahdollisimman hyvin sopivan toimintatavan löytämiseksi.

Pilotti toteutetaan kaupungin päiväkodeissa, ja mahdollisuuksien mukaan sitä voidaan kohdentaa myös kunnallisessa perhepäivähoidossa tai ryhmäperhepäivähoidossa oleville 5-vuotiaille lapsille. Pilottiin osallistuminen on varhaiskasvatussyksiköille vapaaehtoista ja toimintaa laajennetaan asteittain. Halukkaat päiväkodit voivat ilmoittautua toimintaan

syksyn aikana. Toimintaan osallistuminen pyritään mahdollistamaan kaikille halukkaille päiväkodeille. Jos se ei ole mahdollista, valinta tehdään kokonaisarviointin perusteella, johon vaikuttavat pilotin tavoitteet ja taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten mahdollisuudet järjestää opetusta kohderyhmälle.

Toiminnan aikana kerätään tietoa pilotoitavan toimintamallin toimivuudesta Espoon varhaiskasvatusyksiköissä. Pilotoitavan toimintamallin tulevaisuus tuodaan Kasvun ja oppimisen lautakunnan päätettäväksi ennen pilottikauden loppua.

Varhaiskasvatuspäivän aikana toteutettavan perheille maksullisen taiteen perusopetuksen ja pilotin mukaisen toimintamallin eroista on vertailu esityslistan oheismateriaalina (oheismateriaali 2). Varhaiskasvatuspäivän aikana toteutettava perheille maksullinen taiteen perusopetus jatkuu kokeilun rinnalla lukuvuonna 2025–2026, ja sitä voidaan järjestää samoissa päiväkodeissa. Varhaiskasvatuspäivän aikana toteutettavan maksullisen taiteen perusopetuksen jatko tullaan arvioimaan erikseen, ja mahdollisesti ehdotettavat toimenpiteet tuodaan Kasvun ja oppimisen lautakunnan päätettäväksi talven 2025–2026 kuluessa.

Pilottitoimintaan on varattu erillinen määräraha kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet –palvelualueen käyttötaloudessa.

Kokeilu toteutetaan poikkihallinnollisesti suomenkielisen varhaiskasvatuksen, ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet -palvelualueen ja taiteen perusopetusta Espoossa tarjoavien oppilaitosten yhteistyönä. Valmistelutyö on tehty edellä mainittujen palvelualueiden yhteistyönä. Kulttuurilautakunta on päättänyt pilotin käynnistämisestä kokouksessaan 3.6.2025 ja Nämnden Svenska rum käsittelee asiaa kokouksessaan 21.8.2025.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Taiteen perusopetuksen järjestäminen varhaiskasvatuksessa
- Nykyisen toimintamallin ja pilotin toteutuksen erot

Tiedoksi